

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ
ΚΑΙ
ΚΤΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΕΥΣΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΚΕΝΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμή Φεύδου
5 λεπτά 5

ΕΡΟΣ Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Πέμπτη 3 Ιουνίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 44

Π ο θ ο ς

Γκαίτε:

Όποιος γνωρίζει τι είναι πόθος
Αυτός μαντεύει τι υποφέω
Μόνος εδώ και χωρισμένος
'Απ' όλες τις χάρες ποῦ ξέρω.

Κάποιος —άλλοιμνο σ' έμένα—
Ποῦ μ' αγαπῆ και με γνωρίζει
Είνε μικρῶ μου κ' έκει πέρα
Πάντα τὸ βλέμμα ποῦ γυρίζει.

Τι ζῆλον τώρα και τι ζῆλον
Καίω με στὰ στῆθη ἐρω τὸ χέω...
'Αχ ὅπ το; νοῦ εἰ τι εἶνε ποθος.
Αυτός μαντεύει τι ἔπ φέω.

Μεταφρ. ΜΙΑΤ. ΜΑΛΑΚΑΞΗ

ΑΠΟ ΤΑ ΧΑΡΤΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ

ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

Τὰ παιδικάτου, κ' άλλα ποῦ θὰ στείλω
ἀργότερα, κρυφά ξεσκωμένα είναι ἀπὸ τὰ
χαρτιά τοῦ ἀνθρώπακου ποῦ με διασκεδάζει...

Υπάρχουν ἄνθρωποι, δεμένοι σφιχτά
και μυστικά με τὴ ζωὴ μας· ἄνθρωποι ποῦ
δὲν τοὺς πλησίασαμε ποτέ, ποῦ δὲν τοὺς δώ-
σαμε τὸ χέρι, ποῦ δὲν τοὺς μιλήσαμε, ποῦ
δὲν τοὺς γνωρίσαμε, ποῦ δὲν ἐμάθαμε μίτε
τὸνομά τους· ἀκόμα και ἄνθρωποι ποῦ μίτε
ποτέ τοὺς εἶδαμε, και μόνο ἕνα ὄνειρο μᾶς
ἔφερε τὴν ἰδέα τους και μὴ ζωγραφιά τὴν
ἔβλεπουμε. Καὶ οἱ γνωριμίες οἱ πλατωνικές
αὐτές και οἱ ὑπερκόσμιες, πλέκοντ' ἔξω ἀπὸ
κάθε κοινωνικὴ τάξη, και στὸ πείσμα κάθε
σκίλης και κάθε διαφορᾶς μέσα στὴ ζωὴ·
ἔτσι μπορεί νὰ δεθῆ ἕνας βασιλιάς μ' ἕνα
ζητιάνο, ἕνας φιλόσοφος ἀνθρώπακος με τὸν
Ταμερλίνο, ὁ Σπινόζας μ' ἕνα μανάβη, και
ἡ κυρὰ Κώσταινα με τὴ μητέρα τῶν Γράκ-
χων. Καὶ οἱ γνωριμίες αὐτές είναι οἱ πῶ βα-
σιεῖς και οἱ πῶ μακροζώες.

Και νὰ γιατί με συγκίνησεν ὁ ἐρχομὸς
μᾶς αὐτοκρατορίας, ποῦ τὸ θρόνο της ἔ-
χασεν, γυρισμὸς μᾶς ἀρχαίας συντροφίσεως
ἴστερ' ἀπὸ κρητῶν περάσματα κ' ἀλλάγμα-
τα, συντροφίσεως ποῦ ξαναφαίνεται γὰ νὰ
μοῦ ξαναβιμῆσι μὴ ζωὴ ποῦ ζήσαμε μαζί...
Καλῶς ἤθελες, ἀγάπη και φροντίδα ἐκστατικά
τοῦ ὠραίου παιδικῶ κρητῶ! "Ω! πὼς ὅμοια
μᾶς δούλεψε, μᾶς ἔλυσε, μᾶς ἔλλαξε, μᾶς
ῤύμωσε, μᾶς ἔρριξε, μᾶς ἔβησε μ' ἕνα ὄ-
ρημα γιγάντιον ἀνεκδήγητο μᾶς πορφύρας,
τοὺς ἀμοιαστοὺς ἐμᾶς ἔσένα, κοσμοζακουσιέ-

νη χῆρα και πεντάροφην, ποῦ κλαίς ἀγύριστα
τοὺς δικούς σου, κορώνα και βασίλειο, και
δύναμη και δόξα· κ' ἐμένα τὸν ἀσήμαντο κ'
ἀγνώριστο και ἀδύνατο, ποῦ κλαίω τὸ φωτο-
βασίλειο τῶν περασμένων μου, και μόνο ποῦ
ἀκόμα ἀγωνίζομαι νὰ κρατήσω τὴν ἰδέα σὲ
μὴ πορφύρα ποῦ ἐφαίνω και ξεσφαίνω τὴν,
ὅσο ποῦ νὰ πεθάνω.

Κι' ὅσοι ὄρεξη ὀχχετε νὰ γελάσετε γὰ τὸ
φανέρωμα τῆς ἀδερφωσύνης αὐτῆς μεταξὺ
τῆς ξεπεσμένης αὐτοκρατορίας και τοῦ
ἀνθρώπακου, προτοῦ γελάσετε, ἀκούστε με.

Μὴ φορὰ κ' ἕναν καιρὸ ζοῦσα, παιδάκι,
σ' ἕνα σπίτι. Τὸ παιδάκι πήγαμε στὸ σχολειό,
μὰ τὸ παιδάκι δὲ ζοῦσε τόσο με τὰ γράμ-
ματα ποῦ εἶτανε μέσα στὰ βιβλία τοῦ δασκα-
λου του, ὅσο ζοῦσε με κάποιες ζωγραφίες
ποῦ κρέμονταν σὲ κάδρα γύρω στοὺς τοίχους
τοῦ σπιτιοῦ του. Σωστή. Γιατὶ τὸ παιδάκι δὲ
διαβάζει τόσο, ὅσο κοιτάζει. Δὲν τάχει τὰ μά-
τια του γὰ νὰ συλλαβίση κουραστικά τὰ
χάωντα πολλές φορὲς τοῦ δασκαλικῶ βι-
βλίου, μὰ γὰ νὰ μελετῆ και γὰ νὰ χω-
νεῖη, ὅσα τοῦ παρουσιάζει στὸ μικρὸ και στὸ
βαθὴ τὸ νοῦ του, κ' ὅσα τὸ κάνουν νὰ τὰ
προσέχη ὁ κόσμος γύρω του. Καὶ γιατὸ δι-
κιο θάχουν οἱ παιδαγωγοὶ ἐκεῖνοι ποῦ δὲν
παύουνε νὰ φωνάζουν: "Ὁχι τόσο με τὰ βι-
βλία τάχα, ὅσο με τὴς χαρωπὲς και με τὴς
ζωντανὲς εἰκόνες νὰ τἀνατρέφετε τὸ παιδί.

Γι' αὐτὸ και τὰ βιβλία, ποῦ διαβάζα τότε,
τὰ ξέχασα· μὰ τὴς θυμοῦμαι πάντα τὴς ζω-
γραφίες ποῦ ἔδλεπα. Εἶτανε τάχα διαλεχτές
και εἶτανε καιωμένες γὰ τὴν ἀνατροφή ἑνὸς
παιδιοῦ; Κάθε ἄλλο. Μὰ πόσα πράγματα
μᾶς ἀνατρέφουν ἀσυνείδητα και χωρὶς νὰ
κρατῶν ἐπάνω τους καιμὴν ἐπίσημη σφραγίδα
παιδαγωγική!

Γύρω στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ, στὴ σάλα
μέσα, κρέμονταν: Τὸ πρῶτο ταῖρι μας τὸ βα-
σιλικὸ, οἱ διωγμένοι τοῦ 62· ἐκεῖνος με τὴν
ἠρωικὴ τὴ φουστανέλα, και ἡ βασίλισσα με
τὸ πατροπυράδοτο κοντογούνη και με τὸ φέσι
τὸ μακροθύσανο· δύο μεγάλες χαλκογραφίες.
Ἦστερα, ἀντιγραμμένη με μολύβη φροντι-
σιμένα—δὲν θυμοῦμαι πᾶ ἀπὸ τίνος τεχνίτη
ἔργο ποῦ ἔκανε τὸ γύρο του στὴ χώρα με-
σα,— ἀντιγραμμένη ἀπὸ τὸ ζωγράφο τοῦ
σπιτιοῦ (γιατὶ μέσα στὸ σπίτι μικρομεγάλοι
ζοῦσαν ἀνάκατα δασκάλοι και φιλόσοφοι,
τραγουδιστάδες και ζωγράφοι, ῤήτορες και
πραματευτάδες), μὴ εἰκόνα ποῦ ἱστοροῖσε
τὸ πιάσιμο τοῦ Διάκου στὴν Ἀλαμάνα. Ἦ-
στερα, μὴ σειρά χρωμολιθογραφίες— τρία
ὡς τέσσερα κάδρα ποῦ παρίσταναν, τ' ἕνα
μὴ ὠραία γυναίκα με μακριὰ πλατιά φορέ-
ματα και με ξεπλεκα ὀλόμακρα μαλλιά ἀ-
λυσοδεμένη μαζί με ἕνα παλλικάρι φεγγόβο-

λο, σὰν τὰ βασιλόπουλα τῶν παραμυθῶν·
τὸ ἄλλο τὴν ἰδια τὴ γυναίκα με τὸ ἴδιο τὸ
παλλικάρι, δὲ θυμοῦμαι πᾶ σὲ τίνος εἶδους
σφιχτοζεγγάρωμα· τὸ ἄλλο τὴν ἰδια τὴ γυ-
ναίκα ξεπλωμένη σὲ θανάτου κλίνη, κἀπά-
νου ἀπὸ τὸ κεφάλι της ἕνα παπᾶ σεβάσιμον
ἀσπρογένη ποῦ μ' ἕνα βιβλίο στὸ χέρι ἔδει-
χνε πὼς διόβαζε γὰ τὴ νεκρὴ μὴ δέση· τὸ
ἄλλο... ἡ μνήμη ἐδῶ δὲ με βοηθεῖ, και καλὰ
καλὰ δὲν εἶμαι βέβαιος ἂν τὰ κράτησε πι-
στὰ ἡ ἐνθύμησή μου τὰ θέματα τῶν εἰκόνων
ἐκείνων, μὰ ζοῦρὰ τὰ ἔχω ἀκόμα μεσ' στὰ
μάτια τὰ χτυπητὰ λαμπρόχρωμη σιμιπλέγ-
ματα τῶν εἰκόνων και τὸ ρομαντικὸ λυρι-
σμὸ ποῦ ξεχύνονταν ἀπὸ κείνες. Τέλος, ἀπί-
νου ἀπὸ ἕνα μεγάλο κρυσταλλοθόλωτο χρυ-
σωμένο ρολόγι, στόλισμα πολύτιμο μᾶς κον-
σόλας, κερφωμένες ἔστεκαν, ἀγνάντια ἀπὸ
τὴς ζωγραφίες τῶν πρῶτω μας βασιλιάδων,
ἄλλες δύο εἰκόνες, κ' ἐκεῖνες χρωματιστές.
Ἡ μία ἦταν ἕνας καλοκαμωμένος ἄντρας
με στολὴ βασιλική· τὴ σοβαρὴ του ὄψη τὴν
ἀποφασιστικὴ τὴν τόνιζεν ἀκόμα ἀπὸ καλο-
στρημμένο μουστάκι, με τὸ μ ο ὄ ς τὸ κλασ-
σικὸ πορφύρι μεγαλόπρεπη, ποῦ μέλισσες
τὴν πλοῦμιζαν, τοῦ κατέβαινε κυματιστὴ ὡς
τὰ πόδια· στέμμα ρηγάδικο δὲ θυμοῦμαι ἂν
τοῦ ἔλαμπε στὸ κεφάλι ἡ ἂν ἔλαμπεν ἀπι-
θωτὸ στὸ πλάι του, στὸ τραπέζι ποῦ ὀρθῶς
ἀκουμποῦσε. Ὅμως τὸ ἴδιο στέμμα τὸ ρη-
γάδικο φεγγόβολοσε κομψότερο κάπως και
πῶ φιλοκίλιτο στὴν κορφή τοῦ κεφαλιοῦ τῆς
δέσποινας ποῦ πρόβαλλεν ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν
εἰκόνα. Ἡ δέσποινα, ἡμορφη μεσ' στὴς ἡμορ-
φες, ἕνα πρόσωπο κ' ἕνα κορμὴ Ἀφροδίτης
μαζί και Ἦρας, ἀρχοντικὴ και θριαμβευτικὴ
και γόνισσα, ριγμένην εἶχε ἀπὸ τὴς πλάτες
της ἄλλη μακροσύρτη και περισσόδιπλη πορ-
φύρα, ποῦ τὰ μισοσκέπαζε, χωρὶς ὀλοτέλα
νὰ τὰ κρύβη, τὰδειχνε πῶ λαχταριστὰ τὰ
καλλιτεχνικὰ ξεγυμνωμένα σχήματα λαμοῦ,
χεριῶν και στήθους. Κι' ὅσο τὸ πλοῦσιο φό-
ρεμα κατέβαινε ὀγκωμένο και στρογγυλω-
μένο ἀπὸ τὸ κρινολίνο τῆς ἐποχῆς, τόσο ἡ
μέση δειχνονταν λιγνὴ, σφιγμένη, δυνατὰ
μαζί και ἀπαλά, κοκκέτικα. Καὶ μοῦ κάρφω-
ναν τὰ παιδικὰ μου μάτια, κ' ἀπ' ὄλα τὰλλα
πῶ πολύ, τὸ μ ο ὄ σι τὸ ναπολεόντειο, και ἡ
δαχτυλιδένια ἡ μέση.

Οἱ δύο ἐκεῖνες ζωγραφίες παρίσταναν
με τὴν ἐπίσημη στολὴ ποῦ εἶχανε στὴ στέψη
τους, τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀντρέγενο τῶν Γιάλ-
λων· τὸν τρίτο Ναπολέοντα και τὴν Εὐγενία.
Οἱ ἄλλες, οἱ τρεῖς τέσσερες ρομαντικὲς εἰκό-
νες, εἶτανε σκιεὲς βγαλμένες ἀπὸ τὴν Ἀ τ ὀ ῆ
λα, τὸ περίφημο μυθιστόρημα τοῦ Chateau-
brland.

Ὅλο τῆς σάλας τὸ εἰκονοστόλισμα ἔδινε